

Petrarca

AZ OLASZ LÍRA ELSŐ NAGY ALKOTÓJA

Javasolt feldolgozási idő: 50 perc

1. A szonett formai és tartalmi sajátosságait Petrarca költészete mellett a szintén reneszánsz kori alkotó, Shakespeare szonettjeiben is vizsgálhatjuk.

Olvasd el Petrarca 156. szonettjét, majd Shakespeare CXXX. (130.) szonettjét!

Készíts összehasonlító, kulcsszavakat tartalmazó táblázatot a benne jelölt szempontok figyelembe vételével! Ezek után fejtsd ki, hogy mely mű tetszett jobban, és miért!

Petrarca: 156. szonett

Én láttam angyali lényét e földön,
égi szépségét, melynek párja nincsen.
s mert hozzá álom, árny és füst a minden,
kínzó örömmel emlékezve küzdöm.

S láttam fénylő szemét átnézni könnyön,
szemét, melyet a nap bámult irigyen,
s hallottam szava sóhaját, amellyel
hegyet döntött, s folyót zárt volna könnyen.

Szerelem, ész és fájdalom zokogva
olvadtak oly mézes harmóniába,
mint semmi más soha e földi porba,

s a természet is felfigyelt e bájra,
és ím, elnémult a fatető lombja,
oly nektár szállt a szél fuvallatába.

William Shakespeare: 130. szonett

Hölgyem szeme a nappal föl nem ér;
 Ajkánál pirosabb minden korall:
 Keblei barnák, bár a hó fehér;
 Haja fekete drót, ha drót a haj.
 Láttam már rózsát, pirosat, fehérét,
 De az ő arcán rózsák nincsenek,
 Illatánál, mit én csodásnak érzek,
 Néhány parfümben több az élvezet.
 Imádom hallgatni hangját, noha
 Tudom, hogy vannak bódítóbb zenék,
 Istennőt járni nem láttam soha
 Hölgyem, mikor sétál, a földre lép.
 Mégis hiszem, szerelmem többet ér,
 Mint akit hamis hasonlat dicsér.

	Petrarca: 156. szonett	Shakespeare: LXXV. szonett
megszóltott		
a nőhöz fűződő viszonya		
imádott nő jellemzése		
a költemény versszervező elve		
rímelése		

Francesco Perarca: Magamban, lassan, gondolkodva járom... (35. vers)

Magamban, lassan, gondolkodva járom
az elhagyott, a puszta néma tájat,
s szemem vigyáz, hogy arra most ne járjak,
hol a homokban emberé a lábnyom.

Menekvésem csak ez: rejtőzni vágyom
az emberek elől, kik rámtalálnak,
mert arcom őrzi visszfényét a lángnak,
mely bennem ég, s jókedvem tűnni látom.

S már azt hiszem, csak a hegyek s a völgyek,
folyók és erdők érthetik meg éltem,
mert máshol mélyen rejtve van keserve.

De bármilyen vad s zord utakra törjek,
el nem hagy Ámor, ő kíséri léptem
vitázva, kérdezgetve és felelve.

3. A reneszánsz kori szonett a későbbi korokban is kedvelt műforma volt. A XX. század egyik legjelentősebb magyar alkotója, Babits Mihály is szívesen fordult ehhez a formához. A szigorú, zárt forma segítette a költőket gondolataik kordában tartásában, a mondanivaló lényegének kiemelésében.

Olvasd el Babits Mihály: A lírikus epilógja című művét! A petrarcai vagy shakespeare-i szonett formai jegyeit ismered fel rajta? Válaszod indokold!

Babits Mihály: A lírikus epilógja

Csak én bírok versemnek hőse lenni,
Első, s utolsó mindenik dalomban:
A mindenséget vágyom versbe venni,
de még tovább magamnál nem jutottam.

S már azt hiszem: nincs rajtam kívül semmi
s hogyha van is, Isten tudja hogy' van,
Vak dióként, dióba zárva lenni
s törésre várni beh megundorodtam.

Bűvös körömből nincsen mód kitörnöm.
Csak nyilam szökhet rajta át, a vágy,
De jól tudom vágyam sejtése csalfa.

